

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku B. K.
przy uczestnictwie A. D., M. P., A. T., P. K., B. [...] spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w P., J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
oraz [...] G. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu
spadku i odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 5 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki A.D. kwotę
240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

B. K. wniósł o odebranie od niego oświadczenia o uchyleniu się od skutków
prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku wprost na podstawie ustawy po T.K.,
zmarłym 3 listopada 2015 r. w R., zatwierdzenie przez sąd oświadczenia
wnioskowanego powyżej, odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku po T. K. w
całości.

Postanowieniem z 25 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w S. oddalił wniosek.

Postanowieniem z 5 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania, polegającą, na pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw, a wniosek uzasadniony pozostaje z uwagi na brak uwzględnienia przez Sąd drugiej instancji z urzędu, przesłanki nieważności, która zaistniała na etapie postępowania przed Sądem Rejonowym w S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym od orzeczeń sądu drugiej instancji. Wyłączone jest bezpośrednie badanie w postępowaniu kasacyjnym naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach drugiej podstawy z art. 398³ § 1 k.p.c. stosownego zarzutu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2011 r., II UK 318/10).

Wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może uzasadniać zarzut nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, albowiem Sąd Najwyższy - rozpatrując skargę kasacyjną - nie jest władny w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać ważności (nieważności) postępowania przed sądem pierwszej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2014 r., II PK 30/14). Skoro skarga kasacyjna przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji, to nieważność postępowania, skutkująca przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania, ma dotyczyć postępowania przed sądem drugiej instancji (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12; z 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12). W takiej sytuacji, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien opierać się o przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując na oczywistą zasadność skargi w tym zakresie, a nie odwoływać się do treści art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., tak jak to czyni skarżący w niniejszej sprawie.

Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się argumentacji mającej wykazać istnienie przesłanek jej przyjęcia do rozpoznania.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

